



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 165/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Investičná Správcovská s. r. o., Popradská 56, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Lukášom Polákom, Hlavná 137, Prešov, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Cob 39/2017-76 zo 14. decembra 2017 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Investičná Správcovská s. r. o. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 26. marca 2018 sa obchodná spoločnosť Investičná Správcovská s. r. o., Popradská 56, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie

jej v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 39/2017-76 zo 14. decembra 2017 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a sťažovateľke priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom. Sťažovateľka zároveň požiadala, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že 21. septembra 2017 bol Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) doručený návrh sťažovateľky, ktorým sa voči obchodnej spoločnosti Národná diaľničná spoločnosť, a. s., Dúbravská cesta 14, Bratislava (ďalej len „odporkyňa“), domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by jej uložil povinnosť zdržať sa všetkých stavebných a iných prác súvisiacich so stavbou Diaľnica D1 Prešov západ – Prešov juh na konkrétne špecifikovaných nehnuteľnostiach – pozemkoch registra „C“ a „E“, nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] s tým, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej na základe žaloby sťažovateľky o vypratanie nehnuteľností, ktorú bude povinná podať v lehote 30 dní odo dňa nariadenia neodkladného opatrenia. V návrhu uviedla, že 9. júna 2014 uzavrela s odporkyňou kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol odplatný prevod vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam. Z článku VI odseku 6.7 kúpnej zmluvy odporkyni vyplývala zmluvná povinnosť zabezpečiť sťažovateľke prístup, resp. prístupovú cestu na zostatkové pozemky sťažovateľky, ktoré neboli predmetom kúpnej zmluvy. Túto povinnosť si odporkyňa ani po viacerých výzvach sťažovateľky v zmysle § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka nesplnila a keďže zamietla aj návrh sťažovateľky na odkúpenie jej zostatkových pozemkov, sťažovateľka 19. septembra 2017 od kúpnej zmluvy odstúpila, pričom odporkyňu vyzvala na bezodkladné vydanie predmetu kúpnej zmluvy. Porušením zmluvnej povinnosti odporkyne došlo podľa názoru sťažovateľky k neproporcionálnemu obmedzeniu jej vlastníckeho práva, keďže zostatkové pozemky nemôže riadne užívať ani s nimi disponovať (realizovať svoj investičný zámer), ako aj ku vzniku škody veľkého rozsahu.

3. Okresný súd uznesením č. k. 21 Cb 212/2017-45 z 20. októbra 2017 návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, pretože dôvody na jeho nariadenie nezistil. Odporkyni voči sťažovateľke nepriznal nárok na náhradu trov konania.

4. Dňa 6. novembra 2017 sťažovateľka doručila (osobne podala) okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu datované 6. novembra 2017.

5. Dňa 18. decembra 2017 (t. j. v priebehu odvolacieho konania) sťažovateľka doručila (osobne podala) okresnému súdu späťvzatie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia datované 14. decembra 2017.

6.1 Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 39/2017-76 zo 14. decembra 2017 uznesenie okresného súdu potvrdil s odôvodnením, že *„žalobca má iné možnosti právnej ochrany a dosiahnutie želaného právneho stavu vyplývajúceho mu z Kúpnej zmluvy podaním žaloby na súd. Nariadenie neodkladného opatrenia v navrhnutom znení v porovnaní s dôsledkami, ktoré by spôsobilo jeho nariadenie, keďže sa jedná o časť diaľnice, na stavbu ktorej bolo vydané stavebné povolenie, považuje súd za neprimerané. Žalobca podľa odvolacieho súdu neosvedčil potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi. Vzhľadom na to... súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia a to rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.“*.

6.2 Krajský súd uvedeným uznesením zároveň rozhodol, že odporkyni voči sťažovateľke priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7.1 Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že krajský súd na vydanie napadnutého uznesenia nemal zákonné oprávnenie, rozhodol v rozpore s § 370 v spojení s § 354 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a tým porušil právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na to, že *„dispozičný princíp je základným princípom civilného procesu... Späťvzatie návrhu na začatie konania je jedným zo širokej škály dispozičných oprávnení žalobcu ako účastníka konania s postavaním tzv. dominus litis (pána sporu), ktorý má právo procesnými úkonmi,*

*ktoré sú prejavom jeho autonómnej vôle, ovplyvňovať priebeh a smerovanie celého súdneho konania. Vôľa žalobcu dosiahnuť zastavenie konania prostredníctvom inštitútu späťvzatia návrhu je limitovaná výlučne a len dvoma skutočnosťami, a to nesúhlasom druhej procesnej strany so zastavením konania a existenciou vážnych dôvodov u protistrany, pre ktoré konanie nemožno zastaviť. Zastavenie konania prostredníctvom späťvzatia návrhu nie je nijako limitované svojvôľou konajúceho súdu... Späťvzatie návrhu mal Krajský súd pripustiť po zistení vôle žalovaného, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a konanie zastaviť... Takýto postup preukazuje necitlivosť voči vôli sporovej strany. Okrem tohto navodzuje presvedčenie, že súd sa nijako neoboznámil s procesným úkonom späťvzatia návrhu a to v rozsahu nevyhnutnom na zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie pri zachovaní práva na spravodlivý proces... Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že v postupe Krajského súdu nebol dodržaný zákon v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé a zákonné rozhodnutie, čo má za následok, že Uznesenie Krajského súdu v Prešove... nie je ústavne konformné.“. Sťažovateľka ďalej namieta, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejmé ani to, ako sa krajský súd „vysporiadal s otázkou späťvzatia návrhu na začatie konania realizovaného procesným úkonom Sťažovateľa zo dňa 14. 12. 2017, viac ako mesiac pred právoplatnosťou Uznesenia Krajského súdu v Prešove“.*

7.2 Rozhodnutie (uznesenie) krajského súdu o trovách odvolacieho konania sťažovateľka sťažnosťou nenapadla, resp. v súvislosti s týmto rozhodnutím neuviedla žiadne námietky.

## II.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný

súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

9. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

10. Rozhodovanie o návrhu na neodkladné (zabezpečovacie) opatrenie možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (obdobne I. ÚS 46/00), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami.

11. Rekodifikáciou civilného procesného práva došlo k definitívnemu zániku inštitútu predbežného opatrenia a s účinnosťou od 1. júla 2016 Civilný sporový poriadok zaviedol inštitút neodkladného opatrenia a zabezpečovacieho opatrenia. Nová právna úprava upúšťa od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Podľa § 336 ods. 1 CSP môže súd pri nariadení neodkladného opatrenia pred začatím konania vo výroku

uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, súd túto povinnosť neuloží. Nová právna úprava pripúšťa nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 CSP), na rozdiel od úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, pri ktorej dočasnosť predbežných opatrení vylučovala možnosť takého výroku, ktorý by bol obsahovo totožný s výrokom vo veci samej. Súd môže tiež určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas (§ 330 ods. 1 CSP). Neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené (§ 333 CSP).

12. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa tak nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (porov. m. m. IV. ÚS 82/09), resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (porov. m. m. III. ÚS 309/2012).

13. Z uvedeného je zrejmé, že aj v prípade zamietnutia (nevyhovenia) návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je garantované právo dotknutého účastníka konania na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej. K opačnému záveru (t. j. záveru o neposkytnutí súdnej ochrany) nemožno dôjsť ani v takom prípade, ak sťažovateľ pred nadobudnutím právoplatnosti takéhoto rozhodnutia vezme návrh na nariadenie neodkladného opatrenia späť.

14. Na druhej strane treba pripustiť, že ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti pristúpil v minulosti k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach, zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami veci. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný

rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu (bod 6.1) dospel k názoru, že známky zjavnej svojvôle nenesie a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na to, aby sa závery napadnutého uznesenia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a plne rešpektujú kompetencie, ktorými krajský súd v tomto type konania disponuje, spochybňovali. Krajským súdom prijaté závery v napadnutom uznesení vychádzajú z logickej úvahy opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. Úvahy uvedené v odôvodnení uznesenia krajského súdu nemožno považovať ani za také, ktoré by boli v rozpore so zmyslom a účelom neodkladného opatrenia.

16. Okrem toho uniká zmysel podania ústavnej sťažnosti, keďže sťažovateľka listom zo 14. decembra 2017 doručeným osobne krajskému súdu 18. decembra 2017 oznámila, že berie svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu späť, čím nesporne prejavila vôľu v konaní o neodkladnom opatrení nepokračovať. Samotná námietka sťažovateľky (bod 7.1) o nerozhodnutí krajského súdu o späťvzátí jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (síce pred nadobudnutím právoplatnosti prvoinštančného rozhodnutia o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ale po rozhodnutí odvolacieho súdu) je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov potvrdzujúceho uznesenia krajského súdu. Ústavný súd dáva do pozornosti, že späťvzatie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, obdobne ako späťvzatie žaloby, je síce prípustné aj v odvolacom konaní (§ 370 CSP), avšak hneď ako odvolací súd o odvolaní rozhodne tak, že prvoinštančné rozhodnutie potvrdí alebo zmení, prípadne odvolanie odmietne alebo odvolacie konanie zastaví, už nie je možné účinne žalobu ani návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zobrať späť.

17. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (teraz neodkladných opatrení), keďže nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000 č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto ústavný súd námietku sťažovateľky o jeho porušení považoval iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe ani nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo. Bezpredmetným sa stalo aj rozhodnutie ústavného súdu o odložení vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

20. Sťažovateľke nič nebráni, aby sa ochrany svojich subjektívnych práv domáhala podaním žaloby o vypratanie nehnuteľností (bod 2), resp. žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam spolu s opätovným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2018